Centrum
Doradztwa
Zawodowego
dla Młodzieży

Narzędziownik doradcy zawodowego

zestaw kart do pracy z uczniami klas ósmych szkół podstawowych na konsultacjach indywidualnych, warsztatach i lekcjach

Opracowanie:
zespół ds. uczniów szkół podstawowych
z Centrum Doradztwa Zawodowego
dla Młodzieży w Poznaniu
2023

www.cdzdm.pl

SPIS KART PRACY

CEL NASZYCH SPOTKAŃ 4

SZEREGOWANIE PRZEDMIOTÓW SZKOLNYCH 6

POMOCNICZY KWESTIONARIUSZ DO OCENY SZYBKOŚCI PRZYSWAJANIA I UTRWALANIA WIEDZY PRZEZ UCZNIA 8

MOJE POMYSŁY NA... 10

JAK WYBRAĆ ZAWÓD? 12

CO MYŚLĄ O MNIE INNI? 14

MÓJ RANKING SZKÓŁ I KLAS 16

MOJE KRYTERIA WYBORU SZKOŁY 18

ARKUSZ ANALIZY SZKÓŁ 20

PORÓWNANIE WYNIKÓW MATUR 22

SŁOWO WSTĘPU

Prezentujemy Państwu Narzędziownik doradcy zawodowego, czyli karty pracy wraz z opisem, jak z nich korzystać. Został on przygotowany przez zespół doradczyń zawodowych z Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży, które korzystają z niego na co dzień podczas konsultacji indywidualnych z uczniami klas 8 szkoły podstawowej, spotkań z ich rodzicami i zajęć grupowych.

W trakcie kilkuletniej praktyki wypracowałyśmy ćwiczenia, które najczęściej przydają nam się w pracy z uczniami. Często, aby je wykonać, brałyśmy do ręki długopis, białą kartkę i na bieżąco wypisywałyśmy przedmioty szkolne, rysowałyśmy tabele, kreśliłyśmy schematy. W czasie naszych wewnętrznych interwizji okazało się, że wszystkie powtarzamy te same czynności. Aby przyspieszyć swoją pracę i zwiększyć jej efektywność postanowiłyśmy zebrać ćwiczenia, z których najczęściej korzystamy, i zaprojektować do nich karty pracy, które będą dla nas ułatwieniem, a dla ucznia będą czytelne i przyjemne do wypełnienia.

Prezentowany zestaw 10 kart pracy bardzo sprawdził nam się w codziennej praktyce doradczej i pomyślałyśmy, że może być on wsparciem dla innych doradców. Do kart dołączone są instrukcje, które mogą stanowić przewodnik lub inspirację do korzystania z nich. Mamy nadzieję, że korzystanie z Narzędziownika sprawi Państwu i Państwa uczniom wiele radości.

Życzymy owocnego korzystania!

CEL NASZYCH SPOTKAŃ

Cel: określenie przez ucznia potrzeb i wskazanie obszarów do pracy, celu spotkania.

1. Poproś ucznia, aby na skali od 1 do 10 zaznaczył, jak ocenia swoją wiedzę w czterech obszarach: znam siebie, znam zawody, znam szkoły i znam zasady rekrutacji.
2. W kolejnym kroku ważne jest, by uczeń zastanowił się, w którym z tych obszarów chciałby pogłębić swoją wiedzę.
3. Poproś ucznia, by zastanowił się i zapisał, czego potrzebuje najbardziej, by podjąć decyzję o wyborze szkoły ponadpodstawowej.
4. Na podstawie zebranych informacji poproś ucznia o wpisanie celu tego spotkania. Ważne, by sprecyzował swoje oczekiwania wobec doradcy zawodowego, możecie też wspólnie się nad tym zastanowić.

Warto wracać do tego ćwiczenia podczas wspólnej pracy i sprawdzać postępy w realizacji celu. Na ostatnim spotkaniu można pracować z tą kartą, by podsumować pracę z uczniem.

CEL NASZYCH SPOTKAŃ

Znam siebie	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10
Znam zawody	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10
Znam szkoły	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10
Znam zasady rekrutacji	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10

Co Ci jest najbardziej potrzebne, aby podjąć decyzję o wyborze szkoły ponadpodstawowej?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

SZEREGOWANIE PRZEDMIOTÓW SZKOLNYCH

Cel: określenie przez ucznia ulubionych przedmiotów szkolnych i podanie z nich ocen końcowych.

Karta ta jest pomocna przy wyborze przedmiotów rozszerzonych w szkole ponadpodstawowej lub przy wskazaniu przedmiotów, z których wiedza będzie potrzebna uczniowi podczas wykonywania konkretnego zawodu.

1. Poproś ucznia, aby uszeregował przedmioty szkolne w kolejności od najbardziej przez siebie lubianych, interesujących (1) do najmniej lubianych, uważanych przez niego za mało interesujące, nudne (16). Ważne, aby uczeń kierował się w swoich wyborach tematyką przedmiotu, a nie sympatią do nauczyciela prowadzącego.
2. Poproś ucznia, by w drugiej kolumnie wpisał oceny, które otrzymał na koniec półrocza lub roku szkolnego.
3. Dopytaj ucznia o jego wybory, spróbuj dowiedzieć się, dlaczego akurat te przedmioty są jego ulubionymi.

Wypisane oceny mogą być pomocne na etapie przeliczania punktów rekrutacyjnych oraz szacowania szans ucznia na dostanie się do wybranych przez niego klas. Porozmawiaj z uczniem o znaczeniu ocen na świadectwie ukończenia 8 klasy w rekrutacji do szkół ponadpodstawowych. Dopytaj go, czy będzie miał świadectwo z wyróżnieniem oraz z jakich przedmiotów mógłby mieć lepsze oceny.

SZEREGOWANIE PRZEDMIOTÓW SZKOLNYCH

PRZEDMIOT	SZEREGOWANIE	OCENY*
język polski		
język		
język		
matematyka		
historia		
fizyka		
chemia		
biologia		
geografia		
informatyka		
WOS		
plastyka		
muzyka		
technika		
W-F		
EDB		
WDŻ		

*Wpisz ocenę z przedmiotu, którą otrzymałeś/łaś na koniec półrocza lub roku szkolnego.

POMOCNICZY KWESTIONARIUSZ DO OCENY SZYBKOŚCI PRZYSWAJANIA I UTRWALANIA WIEDZY PRZEZ UCZNIA

(na podstawie kwestionariusza autorstwa J. Woronieckiej)

Cel: uczeń określa przedmioty szkolne, których uczy się łatwiej i szybciej.

Poproś ucznia, aby zastanowił się i odpowiedział na następujące pytania poprzez umieszczenie znaku × przy odpowiednim przedmiocie w poszczególnych kolumnach:

1. Których przedmiotów uczysz się szybciej?
2. Na których lekcjach chętnie pełnisz lub pełniłbyś funkcję asystenta nauczyciela?
3. Z których przedmiotów zazwyczaj wystarcza Ci wiedza zdobyta podczas lekcji?
4. Jeśli masz niezapowiedziany sprawdzian, to z których przedmiotów wypadniesz lepiej?
5. Z których przedmiotów dodatkowo i z własnej woli pogłębiasz swoją wiedzę, np. czytasz artykuły, książki, wyszukujesz dodatkowe informacje w internecie?
6. Z których przedmiotów długo pamiętasz zdobytą wiedzę?
7. W nauce których przedmiotów najczęściej pomagasz lub mógłbyś pomagać innym?
8. Z których przedmiotów masz braki?
9. Z których przedmiotów potrzebujesz pomocy, np. rodziców, rodzeństwa, kolegów czy innych osób podczas odrabiania zadań domowych?
10. Których przedmiotów uczysz się wolniej (dłużej)?
11. Których przedmiotów możesz się uczyć, mimo że przeszkadza Ci hałas, gwar itp.?

Z których przedmiotów przekazany przez nauczyciela nowy materiał:

12. Jest dla Ciebie zrozumiały już przy pierwszym zapoznaniu się?
13. Kojarzy Ci się z informacjami przyswojonymi wcześniej?
14. Wymaga od Ciebie dodatkowej pracy po lekcji?
15. Wymaga dodatkowych wyjaśnień innej osoby, np. korepetytora, kolegi, rodziców?

POMOCNICZY KWESTIONARIUSZ DO OCENY PRZEZ UCZNIA SZYBKOŚCI PRZYSWAJANIA I UTRWALANIA WIEDZY

(na podstawie kwestionariusza autorstwa J. Woronieckiej)

PRZEDMIOT	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	+	-
język polski																	
język																	
język																	
matematyka																	
historia																	
fizyka																	
chemia																	
biologia																	
geografia																	
informatyka																	
WOS																	

+ → podlicz wszystkie wskazania z pól 1-7 oraz 11-13

- → podlicz wszystkie wskazania z pól 8-10 oraz 14, 15

MOJE POMYSŁY NA...

Cel: uczeń analizuje swoje pomysły na dalszą edukację lub ścieżkę zawodową.

1. Poproś ucznia o nadanie tytułu karcie pracy „Moje pomysły na liceum/zawód/szkołę/profil klasy itp.”
2. Następnie poproś ucznia o wypisanie swoich pomysłów w poszczególnych kolumnach (konkretne nazwy, np. klas, szkół, zawodów).
3. Gdy już to zrobi, poproś go, by zastanowił się nad plusami i minusami wypisanych pomysłów i zapisał je w wyznaczonych miejscach. Ważne, by dobrze się nad nimi zastanowił. W trakcie uzupełniania karty uczeń może korzystać z internetu i prosić doradcę o wsparcie.
4. Na koniec przeanalizujcie wspólnie to, co zapisał. Zapytaj go, jakie ma wnioski po wypełnieniu karty. Czy któryś z pomysłów jest dla niego najkorzystniejszy? Czy to, co zapisał, pomoże mu podjąć decyzję?

MOJE POMYSŁY NA . . . . . .

. . . . .	. . . . .	. . . . .

JAK WYBRAĆ ZAWÓD?

Cel: uczeń powinien zastanowić się i uświadomić sobie, jakie czynniki warto wziąć pod uwagę, wybierając przyszły zawód.

1. Poproś ucznia, by w pierwszej kolumnie zapisał, co lubi robić w wolnym czasie (zainteresowania, hobby).
2. Następnie poproś go, by w drugiej kolumnie zapisał, jakie ma umiejętności, co potrafi robić, czy ma jakieś zdolności (np. manualne, cyfrowe) oraz z jakich obszarów ma większą niż swoi rówieśnicy wiedzę (np. dużo czyta i interesuje się kulturą wschodnią, wie, jak jest zbudowany silnik samochodowy).
3. Spróbujcie wspólnie przeanalizować to, co zapisał uczeń. Porozmawiajcie o tym, w jakich zawodach mógłby wykorzystać swoją wiedzę i umiejętności*.
4. Poproś ucznia, by w ostatniej kolumnie wypisał wszystkie zawody, które wybrał. Porozmawiaj z nim o tych zawodach. Wskaż miejsca, gdzie może się o nich więcej dowiedzieć (najbliższa rodzina, znajomi, strona Mapy Karier, Wyszukiwarka zawodów na stronie cdzdm.pl).

*Jeśli uczeń nie będzie miał pomysłów lub wiedzy o zawodach, może skorzystać z „Zestawienia zawodów w technikach i branżowych szkołach I stopnia w Poznaniu i aglomeracji poznańskiej”, Wyszukiwarki zawodów dostępnej na stronie cdzdm.pl lub Miasta Zawodów dostępnego na stronie mapakarier.org

Jeśli uczeń będzie miał kilka pomysłów na zawód, warto skorzystać z karty „Moje pomysły na…”, by przeanalizować, który z nich może okazać się dla niego najkorzystniejszy.

JAK WYBRAĆ ZAWÓD?

ZAINTERESOWANIA

czyli to, co lubię robić w wolnym czasie

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI

POMYSŁY NA ZAWÓD

CO MYŚLĄ O MNIE INNI?

Cel: uczeń uświadamia sobie, jakie mocne strony dostrzegają w nim inne osoby i dowiaduje się, jakie mają dla niego pomysły na zawód.

1. Poproś ucznia o uzupełnienie karty w domu. Jego zadaniem jest zapytać 3 osoby ze swojego bliskiego otoczenia (np. rodziców, przyjaciół, dziadków, nauczycieli) o swoje mocne strony oraz pomysły na zawód, jaki mógłby wykonywać. Kartę może uzupełnić sam uczeń, ale może to zrobić także osoba, którą prosi o opinię.
2. Na kolejnym spotkaniu wspólnie przeanalizujcie wypisane mocne strony ucznia i propozycje zawodów. Zapytaj ucznia, które z proponowanych zawodów są dla niego bardziej interesujące, a które mniej. Które z tych pomysłów chciałby rozważyć? Czy coś go zaskoczyło w wypowiedziach bliskich, czy chciałby uzupełnić o coś kartę?

Karta ta może być pomocna w sytuacji, gdy uczeń nie potrafi sam określić swoich mocnych stron i nie ma pomysłu na zawód. Będzie też dobrym uzupełnieniem wcześniej określonych zasobów i pomysłów.

CO MYŚLĄ O MNIE INNI

OSOBA 1. . . . . .

mocne strony	pomysły na zawód
+	→
+	→
+	→
+	→
+	→

OSOBA 2. . . . . .

mocne strony	pomysły na zawód
+	→
+	→
+	→
+	→
+	→

OSOBA 3. . . . . .

mocne strony	pomysły na zawód
+	→
+	→
+	→
+	→
+	→

MÓJ RANKING SZKÓŁ I KLAS

Cel: sporządzenie przez ucznia rankingu szkół i klas.

1. Poproś ucznia, aby uzupełnił tabelę, wpisując wszystkie szkoły i klasy do jakich chciałby się rekrutować. Na stronie nabor.pcss.pl znajdzie ofertę szkół ponadpodstawowych z Poznania i powiatu poznańskiego.
2. Zachęć ucznia, by zapisywał przedmioty rozszerzone, języki obce oraz przedmioty punktowane w rekrutacji w poszczególnych klasach.
3. Korzystając z „Zestawienia wyników rekrutacji podstawowej do liceów/techników/branżowych szkół I stopnia na rok szkolny 2022/2023", poproś ucznia o uzupełnienie „minimum" i „mediany" w poszczególnych klasach.
4. Ważnym elementem tego ćwiczenia jest oszacowanie przez ucznia punktów, które może uzyskać. Może skorzystać z kalkulatora punktów na stronie takzdam.pl lub z arkusza „Zasady przeliczania punktów – szkoły podstawowe" dostępnego na stronie cdzdm.pl. Poproś ucznia, by wpisał swoje punkty w odpowiednich rubrykach.
5. Przeanalizujcie wspólnie listę. Wspólnie zastanówcie się, czy uczeń wpisał adekwatne do swoich zainteresowań i możliwości (punktów) szkoły i klasy.
6. W ostatnim kroku poproś ucznia o ponowne przeanalizowanie swoich wyborów i zaznaczenie w ostatniej kolumnie, na której pozycji w swoim własnym rankingu umieści poszczególne klasy.

Uczeń może pracować z tą kartą zarówno samodzielnie, jak i z rodzicem. Może do niej wracać i uzupełniać ją przez cały rok szkolny aż do samej rekrutacji. Warto, aby podczas jej wypełniania skorzystał z karty „Moje kryteria wyboru szkoły" oraz „Arkusza analizy szkół", które pomogą mu uzupełnić ją o dodatkowe kryteria wyboru szkoły.

MÓJ RANKING SZKÓŁ I KLAS

SZKOŁA	KLASA/ZAWÓD	PRZEDMIOTY ROZSZERZONE	JĘZYKI OBCE	DODATKOWE PRZEDMIOTY PUNKTOWANE	PUNKTY W REKRUTACJI NA ROK SZKOLNY 2022/2023*		MOJE PUNKTY **	POZYCJA W MOIM RANKINGU
					MINIMUM	MEDIANA		

* Porównuj zawody lub przedmioty rozszerzone, a nie nazwy klas.

** Policz, uwzględniając odpowiednie przedmioty punktowane.

MOJE KRYTERIA WYBORU SZKOŁY

Cel: uczeń dowiaduje się, jakie kryteria może brać pod uwagę przy wyborze szkoły ponadpodstawowej.

1. Poproś ucznia o zaznaczenie kryteriów, które są dla niego istotne przy wyborze przyszłej szkoły ponadpodstawowej. Zachęć ucznia do rozbudowania tej listy o swoje pomysły.
2. W kolejnym kroku poproś ucznia o określenie, na ile ważne są dla niego kryteria, które zaznaczył. Uczeń może użyć skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza mało ważne, a 10 – bardzo ważne.
3. Poproś ucznia, by w pierwszej kolumnie wpisał 5 najważniejszych dla niego kryteriów.
4. A drugiej kolumnie – co oznaczają dla niego wypisane kryteria, jak je rozumie (np. jakie konkretnie przedmioty rozszerzone musi oferować szkoła, jakie opcje dojazdu chciałby do niej mieć).
5. W trzeciej kolumnie wypiszcie wspólnie, gdzie uczeń może szukać informacji o zapisanych przez siebie kryteriach (np. gdzie znajdzie wyniki matur, skąd dowie się o dwuzmianowości w szkole).

Karta ta może być wstępem do wypełniania „Arkusza analizy szkół", a także okazać się pomocna przy wypełnianiu ostatniej kolumny w karcie „Mój ranking szkół i klas".

MOJE KRYTERIA WYBORU SZKOŁY

- przedmioty rozszerzone
- nauczany zawód
- języki obce
- współpraca z uczelniami, firmami, organizacjami
- wymiany międzynarodowe
- zajęcia dodatkowe w szkole
- profil klasy zgodny z moimi zainteresowaniami
- dwuzmianowość
- opinie o nauczycielach
- wyniki matur

- pozycja w rankingach
- opinia rodziny/znajomych o tej szkole
- są/idą tam moi znajomi/rodzeństwo
- odległość szkoły od domu, dojazd
- atmosfera
- budynek i infrastruktura
- praktyki zawodowe
- . . . . . .
- . . . . . .
- . . . . . .

. . . . . → . . . . . → . . . . . .

. . . . . → . . . . . → . . . . . .

. . . . . → . . . . . → . . . . . .

. . . . . → . . . . . → . . . . . .

. . . . . → . . . . . → . . . . . .

ARKUSZ ANALIZY SZKÓŁ

Cel: uczeń porządkuje swoją wiedzę na temat szkół ponadpodstawowych, którą zgromadził podczas konsultacji.

1. Poproś ucznia, aby w polach oznaczonych jako kryterium wpisał najważniejsze dla niego kryteria związane z przyszłą szkołą (np. odległość od miejsca zamieszkania, dwuzmianowość, języki obce itp.). Uczeń może skorzystać z karty „Moje kryteria wyboru szkoły".
2. Następnie poproś ucznia o wypisanie wszystkich szkół i klas, do których chciałby się rekrutować.
3. Poproś ucznia, aby zaznaczył szkoły i klasy, które spełniają wypisane przez niego kryteria.
4. Przeanalizujcie wspólnie to, co zapisał. Poproś go, aby zaznaczył szkoły, które spełniają najwięcej kryteriów.

Tabela stanowi uzupełnienie „Mojego rankingu szkół i klas".

ARKUSZ ANALIZY SZKÓŁ

Nazwa szkoły i adres www	Profil klasy lub zawód	I kryterium	II kryterium	III kryterium	IV kryterium	V kryterium	Suma

PORÓWNANIE WYNIKÓW MATUR

Cel: uczeń poznaje wyniki matur w szkołach ponadpodstawowych. Dowiaduje się, jak wygląda kształcenie na kolejnym etapie edukacyjnym.

Jednym z kryteriów wyboru szkoły przez ucznia mogą być wyniki matur. Warto wtedy stworzyć takie zestawienie i porównać interesujące go szkoły.

1. Poproś ucznia o wpisanie przedmiotów, które chciałby zdawać na maturze (język obcy, przedmioty rozszerzone).
2. Następnie poproś go o wypisanie wszystkich szkół ponadpodstawowych, do których chciałby się rekrutować.
3. Poproś ucznia o uzupełnienie poszczególnych rubryk tabelki, korzystając z „Zestawienia średnich wyników egzaminu maturalnego w poznańskich liceach ogólnokształcących i technikach", które znajdzie na stronie cdzdm.pl.
4. Przeanalizuj zestawienie z uczniem.

PORÓWNANIE WYNIKÓW MATUR

SZKOŁA	JĘZYK POLSKI		JĘZYK.		MATEMATYKA		PRZEDMIOT DODATKOWY		
	P	R	P	R	P	R	I -	II -	III - . . . . .

Oznakowanie użyte w tabeli:

P – poziom podstawowy **R** – poziom rozszerzony

Centrum
Doradztwa
Zawodowego
dla Młodzieży

Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu

ul. Działyńskich 4/5
61-727 Poznań
tel. 61 855 76 04, 61 851 97 84
e-mail: cdzdm@cdzdm.pl
poniedziałek–piątek
godz. 8-16

Znajdziesz nas w sieci:

www.cdzdm.pl
Facebook: **@cdzdm**
YouTube: **@CDZdM Poznań**